

Txirritola

ARAMAIO / Eguaztena / 2002ko martxoaren 27a / 21. zenbakia

KOORDINATZAILEA: Ubane Madera • Otolara Lizentziaduna 31 20500 ARRASATE • Tel.: 943 71 25 11 • Faxa: 943 71 23 89 • Posta elektronikoa: txirritola@goiena.com

Karobien mapa eta Goiko Errotako maketa egin dituzte

UBANE MADERA

Herriko karobi batzuk non izan diren, erdi apurtuta dauden beste batzuk eta nahiko ondo daudenak non dauden, eta berritutako bi karobiak irudikatzen dituen mapa egin dute Miguel Angel Burgik eta Roberto Aginagaldek. Eta Goiko Errotaren berrikuntzen maketa bat ere egin dute.

Aramaion karobi ugari izan dira antzina. "Hasieran, baso inguruan egiten ziren eta karea goitik behera ekartzen zuten; gero, etxe inguruan egiten hasi ziren karobiak, eta egurra etxeetara ekarri". Halaxe kontatu digu Miguel Angel Burgik, karobien gaineko mapa egin duenetako batek. Askoz ere ugariagoak ei ziren, gainera, karobiak Olaeta aldean, "igual 50 bat-edo desa-

gertuta izango dira Olaetan". Kontuak kontu, karobi mordoa desgertuta daude herrian. Eta, horren aurrean, "daudenak kokatzea eta kontabilizatzea, gutxi gorabehera jakiteko azken urtetan zenbat izan diren" da Miguel Angel Burgik eta Roberto Aginagaldek karobien maparekin lortu gura duten helburua.

Horrekin batera, berritu duten Goiko Errota karobiaren berrikuntza prozesua irudikatzen duen maketa bat ere egin dute bi lagunek, Iban Astondoaren laguntzarekin.

Aurrera begira, berriz, karea egiteko asmoa dute. Baita haren ondoan txondorra egiteko ere. Prozesu biak film batean grabatzea da gura dutena. Eta, hori egin ahal izateko aurrekontuak begiratzen ari dira gaur egun. Horrez gain, Burgik adierazi digunez, Goiko Errotan ezin da karerik egin, ez ditu-eta baldintza egokiak betetzen. Altagara bidean dagoen karobi bat egokia ei da horretarako, baina, hura ere berritu behar, eta hori egiteko asmoa ere badute. Edozelan ere, karobien inguruan lan egiten segitzeko asmoa dutela jakinarazi digu Burgik, eta aramaioarrak ekimen horretan parte har dezaten animatu gura izan ditu.

ARTXIBOA

Goiko Errota karobiaren gaineko maketa bat ere egin dute.

Euskara ikasleendako familia behar

Aramaioiko Udalak jakinarazi duenez, udan euskara ikastera datorren jendea hartzeko gertu dauden familia euskaldunak behar dira. Egonaldiak, gutxienez, hilabetekoak izango dira, eta hilabete bakoitzean lagun bakarra hartu ahal izango dute; horrez gain, ikaslea hartzen duen etxean, gutxienez, lau lagun bizi beharko dira, eta ikastera datorrenendako logela bat libre izan behar dute. Ikasleak 18 eta 45 urte bitartekoak izango dira. Trukean, familiak 492,83 euro jasoko ditu hilabete bakoitzeko. Izena emateko epea apirilaren 8an bukatuko da./U.M.

HERRITARRENHITZA/Patxi Uribarren • Itzultzaile-idazlea

"Jende asko negarrez horrek nauka saminez"

Garizuma aspaldi izan dugu gogoeta-aldia. Gaiak, baina, ez ditugu beti geuk aukatzen. Batzutan bor-bor agertzen zaizkigu aurrez aurre ibai odoltsu bihurtuta.

Oraingo honetan Espainian torturak bizirik dirauela agertzen digun Unai Romano Igartua gaztearen aurpegi mailatu handitua datorkigu aurrera. Arregi hil zutenetik hona ikusi dugun argazkirik gogorrena.

Ezin izan dute ezkutuan gorde. Ondorioz, nork sinistu horrela lortutako aitortzak? Nork sinistu gaztea horrela ikusi eta ezentzun egiten duen

epaileari? Zer gertatzen ari da "ordena indarrak" deitzen direnen bilguneetan?

Martxoaren 17an urteroko bilera izan zen Arantzazun presoan (politikoa nahiz soziala) eta euren senitartekoen egoera aztertzeko. Testigantza gordin eta negargarri ugari! Estatuak ez du bere legea ere betetzen. Kanpoan egon behar zuten askok barruan jarraitzen dute. Geroago eta sakabanatuago!

"Estatuak ez du bere legea ere betetzen"

Edozer aitzakiak dela eta zigor berriak! Askotan irainduak, mesprezatuak!

Eta gu isilik, Pilatosen antzera eskuak garbituz, aitzakiarik ugari dugulá. Ahaztu egin ditugu, nonbait, Jesusen azken epaiko berbak "...espetsxean nengoen eta bisitatzera etorri zineten..." Eliz agintariak ere isilegi, tortura kasu garbia izan arren! Inoizka igandeko mezan otoitz bat

presoen alde! Beste ezer gutxi.

Zer egin, baina? Gutxienez, ez eskurik garbitu. Presoen senitartekoei laguntza eskaini. Presoen alde lanean dihardutenei begirunea izan eta laguntza eman...Nahi duenak aurkitzen ditu bideak!!!

Kristauok itxaropen dugun Kristo ere torturatu ondoren hil zuten, batzuk ukatu, eta gehienek bakarrik utzi ondoren. Gutxi batzuk izan zituen gurutze-ondoan. Horien artean Maria, bere ama, Jon adiskide leiala, emakume on batzuk...Zein da gure jokaera gure inguruko Jesus minberatuen aurrean?

LABUR

Etxeetako leihoetan Ikurrina ipintzeko deia

Datorren martxoaren 31n, domekan, Aberri Eguna izango da. Hori dela eta, Aramaioiko Batasunak Ikurrina etxeetako balkoietan ipintzeko dei egin die herriko bizilagunei. Era berean, arratsaldean Batasunak Donibane-Lohizunen egingo duen ekitaldira ere gonbidatu ditu erkideak. Aramaioiko Batasunaren esanetan, gaur egun, "Espainiako Estatuak, Frantziako Estatuaren laguntzarekin, benetako euskal identitatea zapaltzen dihardu".

TELEFONO JAKINGARRIAK

OSASUNA / LARRIALDIK

Osasun etxea (txandak)	945 44 53 40
Botika	945 44 50 03
Udaletxea	945 44 50 16
Ertzaintza (Arrasate)	943 79 71 99
Gurutze Gorria (Legutio)	945 45 52 52
San Martin Eskola	945 44 50 04
Taxia eta autobusak	945 44 50 33
Udal kiroldegia	945 44 53 35
Postetxea	945 44 50 83
Zubiako Eskualdea	945 43 01 67
Suhiltzaileak (Zubillaga)	943 78 28 00

AUTOBUSORDUTEGIA

ARRASATE	ARAMAIO	GASTEIZ
07:00	07:15	08:00
12:00	12:15	13:00
15:20	15:35	16:20
20:30	20:45	

GASTEIZ	ARAMAIO	ARRASATE
08:30	09:15	09:30
13:10	13:50	14:05
	17:00	17:15
19:30	20:15	20:30

OHARRAK

ASTE SANTUKO MEZAK

Atzo hasita, Eliza data berezietan murgildu da egunotan. Horren barruan, eguenetik hasi eta domekara arte, Aste Santuko ospakizunak izango dira. Horrela, meza bereziak esango dira: Ibarran 18:00etan eta gainerako auzoetan 19:00ak eta 20:30ak bitartean. Berriz, Pazko Gauean, zapatuan, Ibarran esango dute meza, 21:00etatik aurrera. Eta gero, domekan, betiko moduan, bedeinkatutako ur berria eramango dute auzoetan banatzeko. Izan ere, domekatik aurrera, Erramu Domekan bedeinkatutako gurutzeak etxe, solo, ortu eta gainerako lekuetan ipiniko dituzte baserriarrek eta domekan bedeinkatutako erramua erdian ipini eta gero, bedeinkatutako ur berria botako diote gainetik.

LIBURUTEGIA ETA LUDOTEKA

Oporrak iritsi direnez, udal liburutegiak eta ludotekak ere oporrak hartuko dituzte datozen egunotan. Hain zuzen ere, gaur eguaztena, itxiko dituzte bata zein bestea, eta oporretan izango dira datorren apirilaren 8a, astelehenera arte; hortaz, hamar egunez itxita izango dira.

TAMAINA HANDIKO ZABORRAK

Gogoratu beharra dago, Aste Santuko oporrak direla eta, datorren martxoaren 29an, barikuan, batu beharrean, datorren apirilaren 3an, eguaztena, batuko dituztela tamaina handiko zaborrak. Hortaz, bezperan, apirilaren 2an ilunkeran atera beharko dira kalera.

GIZARTEA

Mariseka elkartean argindarra sartzea onartu dute

Albiñako Mariseka elkartean argindarra sartzea erabaki du elkarteko batzarrak. Hain zuzen ere, elkarteak dituen 40 bazkideetatik 25 batu ziren eta gehiengoak baiezkua eman zion proposamenari. Halaxe kontatu zigun Benito Abarrategik, zuzendaritza batzordeko bokalaka.

Orain, behin betiko aurrekontua onartzea falta da. Hogeita hamar bat mila euro pasatxo behar dituztela kalkulatzeko dute (bost milioi pezeta inguru). Edozelan ere, Mariseka egunerako lan guztiak eginda izango dituztela aurrez ikusi dute.

Orain dela 25 bat urte sortu zen Mariseka elkarte. Hasieratik eguzki plaken bitartez lortu izan dute argia. Baina, sistema horrekin ez zuten nahikoa indar lortzen. Hori dela eta, orain dela 10-12 urte hasi ziren argindarra sartzeko ikerketa egiten, baina, aurrekontu handia zela eta, orain arte hortxe geratu da.

BOTEPRONTOAN/ Paulino Ibabe · Eguzkierripako auzo-alkatea

“Eguzkierripa auzotik zehar hasi zen Aramaiora biztanle gehiago etortzen”

Aramaioko auzo berezi batera egin dugu oraingo honetan: eguzkierripara, hain zuzen ere. Berezia da, baserriak eta bizilagunak zeharo barreiatuta daude eta Eguzkierripan. Eta, horrek zaildu egiten du auzoko bizimodua. Horrelakoak eta bestelako kontu gehiago esan dizkigu Paulino Ibahek; Ibarran bizi arren, hura da aipatutako auzoko alkatea.

Auzoa da Eguzkierripa?

Auzotzat hartzen da, baina, ez daukagu elizaterik. Honi, lehen “diseminado” esaten zioten; auzoa berez ez dago bilduta, baserriak sakabanatuta daude, hortaz ez dugu auzo gunerik. Bakarra da Aramaion. Auzotzat hartu izan da kaletik bananduta dagoelako. Esan beharra dago, era berean, gauza batzuetarako baserri batzuk hartzen dituela eta beste batzuetarako, ez. Baina, jaiak ere baditugu, Andra Mari, irailaren 8an.

Zenbat baserri eta lagun zarete?

Auzoko jaiak antolatzen dugunok zortzi baserri gara. Hogeita hamar bat lagun bizi dira. Ni kalean bizi naiz, baina, auzo alkatea aukeratu zutenean, Eguzkierripan nengoen.

Esan beharra dago, elizarik ez daukagula, baina bai ermita

bat, hemengoak balitz moduan hartzen duguna: Andra Mari. Etxaguengo bidean dago. Gure bilgunea dela esan dezakegu, auzoaren erdialdean dagoelako.

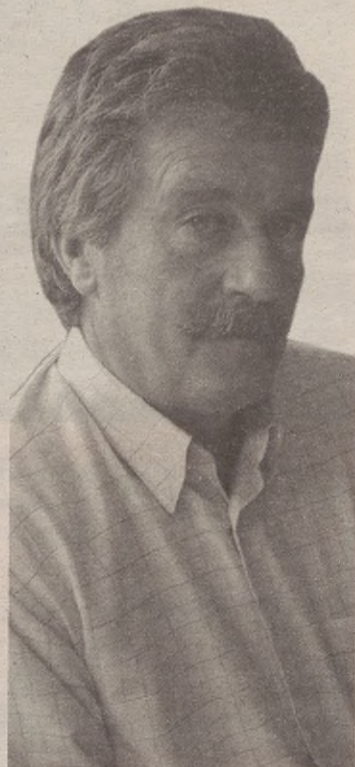
Elkarterik baduzue?

Ez, eta askotan igarri dugu faltan Andra Mari ermitaren inguruan horrelako elkarte bat edukitzea. Izan ere, bestela, gure artean ez dugu elkar ikusten. Baserri gehienek bidea kalera dute zuzenean, hori dela eta, bidean ere ez gara elkartzen. Pentsatu genuen elkarteko lekuren bat izatea, baina, hortxe geratu da. Egia esan auzoa dagoen moduan egonda, askotan errazagoa da kalean batzea auzoan baino.

Izena ere berezia du...

Bai, lekuarekin dago lotuta: eguzkiak jotzen duen erripa (aldapa) bat da. Esan beharra dago, eguzkiak egun osoan jotzen duela auzoan. Zati handi bat mendebaldera begira dago, orduan, goizetik arratsaldeko azkeneko ordura arte, eguzkiak ondo jotzen du. **Badauka beste berezitasunen bat?**

Oso baserri zaharrak. Ematen du hortik hasi zela Aramaio sortzen. Edo, behintzat, hortik hasi zela herri honetara jendea etortzen. Bizkaia

“Eguzkiak jotzen duen erripa bat da Eguzkierripa. Egun osoan jotzen du eguzkiak”

HERRIKOKONTUAK

SANTA CRUZ APAIZARENA (II)

Udaletxetik salto egin eta gero, errekan ezkutatu eta Errotabarriraino igo zen apaiza. Han, hurrengo goizeko 11:00ak arte izan zen, militarrek inguruak miatzen zituzten bitartean. Hotzak hilda, laguntza eskatu zion gertutik pasatu zen baserri bati. Hark janaria eraman zion eta gauera arte han egoteko esan zion, orduan, lagun batek lagunduko ziola. Gaua iritsi zen, baita, laguntza ere. Gantzagako Urdungio baserrira eraman zuten apaiza; han zaindu, zauritutako oinak osatu eta jaten eman zioten. Gero, Izpizteko Haitzetan dagoen kobazulo batera eraman zuten, (gaur egun, Santa Cruz Apaizaren Kobazuloa izenarekin ezagutzen da). Esaten duteenez, kobazulo hartan erabaki zuten apaizak, onik atereaz gero, misiolari izango zela. Artzai batek egunero janaria eraman zion. Hiru egunez kobazuloan egon zen apaiza. Eta, osatuta zegoela ikusi zuenean, kobazulotik atera zen. Mendiko bidea hartu eta handik Frantziara alde egin zuten apaizak. Geroago, Santa Cruz apaizak Espainiatik Ameriketara ihes egin zuten eta misiolari izan zen. (“Aramaioko ibarraren iragana eta oraina”).

joateko antzinako bidea Eguzkierripatik pasatzen zen, eta hemengo jendeak ere betidanik izan du Bizkaia aldera joateko joera handia (Etxaguena, Gantzaga...), hizkeran ere igartzen da hori. Ondorioz, Bizkaia aldeko jendea ere auzo honetatik zehar etorri izan da Aramaiora. Eta, Bizkaia aldetik, Eguzkierripatik zehar hasi zen Aramaiora biztanle gehiago etortzen.

Errota bat ere izan zen?

Bai, Aramaioko azkeneko errota. Araneko errota deitzen zen. Eta, duela 30 bat urte, oraindik ere handik lortzen zuten auzokoek eta kaleko baserri batzuek argindarra; garia ehotzeko ere balio zuen. Oso errota indartsua izan zen. Gaur egun, errota beharrean etxebizitza da.

Konponketaren bat egiteko...

Auzolanean ari gara bideak eta erretenak egiten... Ezin gara Udalaren zain egon. Horrela bada, guk egiten ditugu lan gehienak. Bestalde, saneamendu eta bestelakoak falta dira, zain gaude. Udalak onartuta ei dauka proiektua. Edozelan ere, Udalari esango nioke gurekin gehiago akordatzeko.